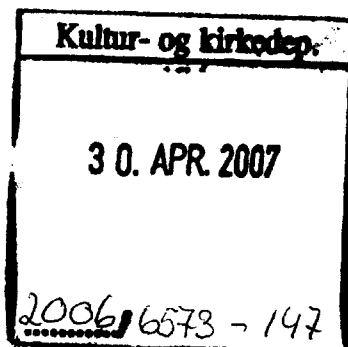

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

asap@kkd.dep.no

Deres ref.: 2006/6573 KU/KU2 NBA:amb

Oslo, 27. april 2007

Høringsutkast – bibliotekreform 2014

Vi viser til Departementets brev av 14. desember 2006. Forvaltningsorganisasjonen LINO (LINO) har følgende merknader til utkastet.

LINO er en forening som dags dato organiserer 4.210 faglitterære forfattere, oversettere og kritikere. LINO ivaretar medlemmenes interesser på eksklusiv basis når deres prestasjoner blir gjenbrukt i alle medier og formater. LINOs virksomhet er tuftet på fullmakter som er overdratt fra den individuelle opphavsmann eller -kvinne

1. Generelt

Høringsutkastet bygger på en utredning i regi av ABM-utvikling, *Bibliotekreform 2014*, som består av to deler – *Del I Strategier og tiltak* og *Del II Norgesbiblioteket – nettverk for kunnskap og kultur*. I utredningen skisseres tre scenarier for utviklingen av kunnskapssamfunnet: (a) informasjon som kan digitaliseres blir digitalisert, (b) betydningen av kunnskap og behovet for kunnskapsoppdateringer øker og (c) Norge blir flerkulturelt. For å tilpasse bibliotek-Norge til disse utviklingstrekkene, foreslås en rekke satsningsområder som blir samlet innenfor tre strategiske målområder: (i) innhold og tjenester, (ii) struktur og organisering, samt (iii) kompetanse og forskning.

2. Utredningen

Etter LINOs syn har ABM-utvikling levert et grundig og framtidsrettet strategiarbeid på et overordnet nivå. Både analysene av samfunnsutviklingen og innsatsfaktorene er formulert på en overbevisende og igangsettende måte. På den andre siden synes ikke utredningen å reflektere i særlig grad det forhold at strategiarbeid også betyr å velge. Og når man prioriterer, diskriminerer man samtidig. For å tilfredsstille kunnskapssamfunnets behov i planperioden, er det nødvendig å "spisse" strategier og tiltak, slik at treffsikkerheten sikres. Slik den står, gir utredningen derfor inntrykk av at sektoren ønsker å oppgradere og utvide dagens aktivitetsnivå og funksjoner i betydelig grad, samtidig som man skal gjennomføre dristige tilpasninger til en digital tid. Følgen av dette blir at bibliotekenes framtidige samfunnsrolle blir uklar; de gode hensikter blir det godes fiende, om det kan sies slik. Dessuten gjøres gjennomføringen av planene avhengig av betydelige ekstrabevilgninger. Det virker urealistisk å vente at myndighetene stiller til disposisjon investerings- og driftsmidler i en størrelsesorden som man her ser for seg. Så vidt LINO kjenner til, ligger det heller ingen føringer i statsbudsjett, kulturmelding (som dekker den aktuelle perioden) og lignende offentlige dokumenter som skulle tilsi det. Det må prioriteres.

3. Målområdene

Innhold og tjenester

Digitalisering. Planene på dette området må selvsagt harmoniseres med gjeldende lovgivning på området. Forslaget til forskrift til åndsverkslovens § 16 gir bibliotekene store muligheter med sikte på å nå sine målsettinger, men også noen begrensninger. LINO mener de rammevilkårene som lovgiver tilbyr biblioteksektoren, er rimelige.

Et utgangspunkt i utredningen er ønsket om å bygge videre på Nasjonalbibliotekets digitaliseringsprogram (s. 21 *et passim*). LINO støtter dette, og understreker viktigheten av at overføringen av analoge dokument (dvs. den norske kulturarven) til en digital plattform er svært ressurskrevende og fordrer investeringer både i infrastruktur og spesialkompetanse. Denne oppgaven, - samt ansvaret for å utvikle en nasjonal standard for metadata og dokumenthandtering, bør ligge ett sted, nemlig hos Nasjonalbiblioteket; **ressursene må sentraliseres** og ikke spres om visjonen om det digitale Norge skal være mulig å realisere i overskuelig framtid. Nasjonalbibliotekets særstilling i det digitale bibliotek-Norge er også fastsatt i forskriften til åndsverksloven, en bestemmelse som LINO er enig i. Det hindrer selvfølgelig ikke at institusjonene innen sektoren for øvrig kan og vil nyttiggjøre seg de ressursene som Nasjonalbiblioteket vil kunne tilby, men selvsagt innenfor de rammer som er regulert i lov, forskrift og evt. avtaler som inngås.

LINO anbefaler at departementet prioriterer utvidelsen, som foreslås, av ordninger som har vist seg å være målrettede, kostnadseffektive og kulturfremmende: **de offentlige innkjøpsordningene for ny norsk og oversatt sakprosa må økes betydelig til minimum 150 innkjøpte titler per år**. Dessuten er LINO enig i forslagene som bidrar til å oppgradere bibliotekenes samlinger, litteraturformidling og informasjonskompetanse.

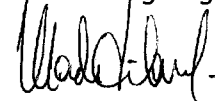
Struktur og organisering

Etter LINOs syn skjemmes dette kapitlet i utredningen av uklare mål- og strategiformuleringer og selvfølgeligheter. Ett eksempel: " For at bibliotekene skal kunne møte befolkningens behov for et kvalitativt godt bibliotektilbud, er det nødvendig å skape bibliotek med sterkere kompetansemiljøer som kan yte bedre tjenester og utnytte ny teknologi. Det må derfor etableres sterkere bibliotek gjennom en konsolideringsprosess." Man må kunne si at det ikke er lett å forstå hva dette skal bety. Man kan likeledes undre seg over at man i en tid med sterk satsning på digital kunnskaps-distribusjon, samtidig ser for seg en betydelig investering i en "kombinasjon av en nasjonal og flere regionale transportordninger". (s. 34)

Kompetanse og forskning

Dette er et viktig kapittel, og det gis følgelig stor tyngde i utredningen. Men det er samtidig - etter LINOs syn - vanskelig å få tak i hva slags innhold den skal ha den kompetanseoppbyggingen man tar sikte på å utvikle, og hva den skal brukes til. LINO foreslår at man prioriterer to fagområder som synes å være nærmest fraværende i utredningen, og som enhver seriøs aktør med ambisjoner om å spille en rolle i det digitale kunnskapssamfunet må mestre, - nemlig **søkekompetanse** og **kildekritikk**. Fersk forskning viser at befolkningens - også bibliotekarenes - innsikt i og praktisering av web-søk ligger på et oppsiktsvekkende lavt nivå. Det er i den digitale tidsalder bibliotekaren har en historisk sjanse til å definere sin samfunnsrolle som en sann informasjonsmekler.

Vennlig hilsen
Forvaltningsorganisasjonen LINO

Mads Liland